Түркістан облысының «Облыстық психикалық денсаулық орталығы» шаруашылық жүргізу құқығындағы мемлекеттік коммуналдық кәсіпорын Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізу туралы талдамалық анықтама

Шымкент қаласы 07. 08. 2023 жыл

Кіріспе бөлім:

1. **Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау (бұдан әрі – ішкі талдау) жүргіуге негіздеме:**

Қазақстан Республикасының «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» 2015 жылғы 18 қарашадағы №410-V Заңы;

Қазақстан Республикасы Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігі төрағасының «Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізудің үлгілік қағидаларын бекіту туралы» 16.02.№21 бұйрығы;

«Түркістан облыстық психикалық денсаулық орталығы» шаруашылық жүргізу құқығындағы мемлекеттік коммуналдық кәсіпорын басшысының «Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізу туралы» 2023 жылдың 9 маусымындағы №122 н/қ бұйрығы;

2. **Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізетін жұмысшы топ құрамы:**

   Аймаханбетова Д.А. – бөлімше меңгерушісі;

   Нурметова М.А. – кадр бөлімінің басшысы;

   Адилбаев Д.Е. – комплаенс офицері;

3. **Ішкі талдау жүргізу мерзімі:**

   2023 жылдың 23 маусым 07 тамыз аралығы;

4. **Ішкі талдау қамтылған кезең:**

   2022 жыл және 23.06.2023 жыл:

5. **Ішкі талдау жүргізу барысында шектеу немесе кедергі жасау:**

Ішкі талдау жүргізу кезінде кедергі жасау немесе шектеу болмады;

Кәсіпорын қызметінің мәні мен мақсаттары:

Кәсіпорын қызметінің мәні денсаулық сақтау саласында өндірістік-шаруашылық қызметті жүзеге асыру болып табылады. Кәсіпорын қызметінің мақсаты халыққа стационарлық және стационарды алмастыратын көмек көрсету болып табылады. Қойылған мақсаттарды іске асыру үшін Кәсіпорын медициналық және дәрігерлік қызметке берілген мемлекеттік лицензияға сәйкес қызмет түрлерін жүзеге асырады.

Қызметкерлер құрамын басқару және еңбек қатынастары:

Кәсіпорында шығарылған бұйрық,хаттама,анықтама,акт,хат рәсімдеулері Қазақстан Республикасы Үкіметінің «Мемлекеттік және мемлекеттік емес ұйымдарда құжаттама жасау,құжаттаманы басқару жіне электрондық құжат айналымы жүйелерін пайдалану қағидаларын бекіту туралы» 2018 жылғы 31 казандағы №703 каулысының талаптары сакталған.

Кәсіпорын басшысымен 2022 жылы - 986 бұйрық, 2023 жылдың 6 айында 430 бұйрық шығарылған.

Жұмыска қабылданған, шығарылған, көтермеленген, төмендетілген, ауыстырылған қызметкерлер:

2022 жылы –қабылданған - 78 ,босатылған – 67, көтермеленген – 0, ауыстырылған -0 , төмендетілген – 0; тәртіптік жаза алғандар – 26 қызметкер;

2023 жылдың 6 айында –қабылданған – 23 ,босатылған –10, төмендетілген – 0; көтермеленген – 1, ауыстырылған -10; тәртіптік жаза алғандар – 12 қызметкер;

Кәсіпорында бос орындар электрондық еңбек биржасында жарияланады.Қызметкерлердің материалдық мүддесін,жақын туыстарының,жекжаттарының немесе өзге де үшінші тұлғалардың мүдделерін канағаттандыруға байланысты, Кәсіпорындарда шешім кабылдау кезінде жеке және заңды тұлғаларға заңсыз артықшылық көрсету,сондай ақ жеке тұлғалардан ақша,қызметтер және өзге де нысандар түрінде кез келген сыйақы қабылдау бойынша, Кәсіпорындағы мүліктерді пайдалана отырып,заңсыз кәсіпкерлік қызметті жүзеге асыру бойынша Кәсіпорын қызметіне зиян келтіруі мүмкін мүдделер қақтығысына жол беретін заң бұзушылықтар анықталған жоқ.

Облыстық психикалық денсаулық орталығы денсаулық сақтау саласында сыбайлас жемқорлықтың себебтері мен жағдайларын алдын алу басым бағыттарының бірі болып табылады.

«Цифрлық Қазақстан» мемлекеттік бағдарламасы аясында Облыстық психикалық денсаулық орталығы толығымен компьютерлік техникамен қамтылған.Кәсіпорында 110 бейнебақылау камералары орнатылып жұмыс істеп тұр.

Кәсіпорында төмендегі бағдарламалар орнатылған:

1.Kerio Contral – интернетті басқаруға арналған сервер

2. 1С – бухгалтерлік есеп

3. SOS – медициналық жүйесі – төтенше және шұғыл жағдайларда медициналық персоналды үйлестіруге арналған үздіксіз байланыс жүйесі

4.Damumed - медициналық ақпараттық жүйе – дәрігердің қабылдауына жазылу, дәрігерді үйге шақыру және медициналық құжаттарды қарау үшін медициналық қызметке жылдам қол жеткізу.

5. **ICCard** – қызметкерлердің жұмысқа келіп кетуін тіркеу

6.erpb.eisz.kz - психикалық науқастарды тіркеу.

- Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізілгенде қолданылған ақпарат көздері:

- талдау объектісінің қызметін реттейтін құқықтық актілер мен ішкі құжаттар;

- талдау объектісінің қызметі туралы ведомстволық статистикалық есептілік;

- талдау объектісіне қатысты мемлекеттік органдар бұрын жүргізген тексерулердің нәтижелері;

- ішкі аудит қызметтерінің бақылау іс-шараларының нәтижелері;

- бұқаралық ақпарат құралдарындағы жарияланымдар;

- жеке және заңды тұлғалардың талдау объектісіне қатысты өтініштері; - сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасағаны үшін талдау объектісінің қызметкерлерін анықтау және жауапкершілікке тарту туралы мәліметтер;

- талдау объектісінің қызметшілеріне, қызметкерлеріне сауалнама (сұхбат) нәтижелері;

Функцияларды, міндеттерді, құқықтар мен жауапкершілікті тиісінше айқындау индикаторлары сақталған: Атап айтқанда құқықтық актінің немесе ішкі құжаттың мазмұнынан шешім қабылдауға жауапты лауазымды қызметкерлер анықталған; сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтың туындауына жол бермеуге мүмкіндік беретін шектеулер мен тыйымдар бар (мысалға, шешім қабылдауды басқа лауазымды адамға беруге, белгілі болған мәліметтерді жария етуге және т. б. тыйым салу); лауазымдық міндеттемелерін орындамағаны немесе тиісінше орындамағаны үшін дербес

жауаптылықтық белгіленген; лауазымды адамдардың міндеттемелері мен өкілеттіктерін орындауын бақылау рәсімі айқындалған.

Талдау объектісінің ұйымдастырушылық-басқарушылық қызметі мынадай мәселелерді қамтиды:

1) персоналды басқару, оның ішінде сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне шалдыққан лауазымдарды айқындау;
2) мүдделер қақтығысын реттеу;
3) мемлекеттік қызметтер көрсету;
4) рұқсат беру функцияларын іске асыру;
5) бақылау-тексеру функцияларын іске асыру;
6) бюджет және қаржы қаражатын игеру және бөлу;
7) жеке және заңды тұлғалармен шарттар жасасу;
8) ақпараттық жүйелерді әзірлеу және пайдалану;
9) талдау объектісінің ұйымдастырушылық-басқарушылық қызметінен туындайтын өзге де мәселелер.

Персоналды басқару бағыты бойынша сыбайлас жемқорлық тәуекелдерінің индикаторлары:
1) лауазымға іріктеу және тағайындау тәртібі мәселелері реттелген;
2) біліктілік талаптарына сәйкес келмейтін адамдар жұмысқа қабылданбаған;
3) бос жұмыс орнының болуы, біліктілік талаптары, қажетті құжаттар тізбесі, толық жазылған;
4) талдау объектісі қызметкерлерінің жалақысы, көтермелеулері туралы ақпараттың ашықтығы айқындалды;

Бюджет және қаржы қаражатын игеру және бөлу бағыты бойынша сыбайлас жемқорлық тәуекелдерінің индикаторлары:
1) бюджетті бекітетін немесе қаржы қаражатын игеру бойынша шешім қабылдайтын алқалы орган бар;
2) алқалы органның қызметін регламенттейтін құжаттың, оның ішінде мүдделер қақтығысын реттеу жөніндегі ережелердің, алқалы орган мүшелерінің дербес жауапкершілігі қаралған;
3) есептілік түрлерінің, бюджет және қаржы қаражатын игеру мен бөлу рәсімдеріне ішкі және сыртқы бақылаулар бар;
4) бюджет және қаржы қаражатын игеру бойынша есептілік бар;
5) бюджет және қаржы қаражатын жұмсаудың ашықтығы, оның ішінде «Ақпаратқа қол жеткізу туралы» Заңның 6-бабы 9-тармағы сақталған; 6) сатып алынатын тауарлар мен көрсетілетін қызметтердің саны мен көлемінің олардың нақты қажеттілігіне (заттай нормаларға) сәйкес келеді;
7) тауар бірлігіне белгіленген бағалардың негізі бар (прайс листер);

8) мемлекеттік сатып алу жоспары мемлекеттік сатып алу порталында уақтылы орналастырылған;
9) жабдықтаушының тауарды жеткізу, жұмыстар мен қызметтер көрсету шартынан туындайтын міндеттемелерді уақтылы және сапалы орындалуы бақылануда;
10) жеткізу шартының талаптарын тиісінше орындамаған жабдықтаушыларға қатысты шаралар уақтылы және толықтай қабылданады;
11) шарттық міндеттемелер бұзылған жағдайда санкциялар қолданып сотқа беріліп отыр;

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс қимыл жөніндегі жұмысты ұйымдастыру бағыты бойынша сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін болдырмау мақсатында:

- құзыретіне сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі функциялар кіретін комплаенс офицер қызметкері бар;

- сыбайлас жемқорлықтың алдын алу жөніндегі іс-шаралар жоспары, сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі саясат,мінез-құлық Кодексі кәсіпорын басшысымен бекітілген;

- объектінің қызметкерлері үшін сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мәселелері бойынша түсіндіру іс-шаралары кәсіпорын басшысымен бекітілген кестеге сәйкес бөлімшелер арасында жүргізіліп отыр;

- қызметкерлердің сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманың, талдау объектісінің сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саясатының қолданыстағы талаптары туралы білімдерін тексеру жөніндегі іс-шаралар ағымдағы жылдың қараша-желтоқсан айларында жүргізу кәсіпорын басшысымен бекітілген;

- талдау объектісі жұмыскерлерінің мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілеттік берілген, оларға теңестірілген тұлғалар болып табылатын сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулерді қабылдаған;

- талдау объектісі жұмыскерлерінің сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулерді сақтамау фактілері анықталған жоқ;

- жұмыскерлердің сыбайлас жемқорлық фактілері туралы хабарлау тәсілдері мен арналарының (оның ішінде анонимді) болуы үшін әр бөлімшелерде жәшіктер орнатылған;

- сыбайлас жемқорлық фактілері туралы хабарлаған адамдарды заңсыз жазалаудан, жұмыстан шығарудан немесе қысым көрсетудің өзге де шараларынан қорғаудың құқықтық тетіктері хабарланып айтылған;

Қызметтің ашықтығы мен жариялылығын қамтамасыз ету бағыты бойынша сыбайлас жемқорлық тәуекелдерінің индикаторлары:

а)қоғамдық мүддені білдіретін объектінің қызметі туралы ақпаратты: сатып алу жоспарларын, бюджет және қаржы қаражатын игеруді, бақылау іс-шараларын өткізу жоспарлары, жеке және заңды тұлғалармен өзара іс-қимыл жөніндегі функцияларды реттейтін құқықтық актілер мен ішкі құжаттарды толық және уақтылы жариялау кәсіпорынның ресми сайтында және фейсбук парақшаларында жүргізіліп отыр;
б) «Ақпаратқа қол жеткізу туралы» Заңның және «Мемлекеттік органдардың интернет-ресурстарын ақпараттық толықтыру қағидаларын және олардың мазмұнына қойылатын талаптарды бекіту туралы» Инвестициялар және даму министрінің міндетін атқарушының 2016 жылғы 28 қаңтардағы № 116 бұйрығының талаптары сақталған.Бюджет қаражатын игеру және бөлу барысында сыбайлас жемқорлық тәуекелдері анықталмады. Демеушілер тарапынан ақшалай немесе заттай көмектер қабылданбаған.Жеке және заңды тұлғалармен келісім шарттар тек мемлекеттік сатып алу веб-порталы арқылы үлгілік нысанда жасалған.Кәсіпорынның әлеуметтік желілердегі парақшалары 2020 жылы ашылған (Instagram.Facebook).

Мемлекеттік сатып алу бойынша:

Кәсіпорын «Pro-Community Astana orleu» ЖШС –пен № 990540001575/230018/00 2023 жылдың 17 қаңтар айында келісім шартының «Шартты тікелей жасасу арқылы бір көзден алу тәсілі» арқылы іс-шараларға қатысуды қамтамасыз ету бойынша қызметтерге жасалған. Келісім шарт сомасы 130000 теңгені құрайды. Шарттың негіздемесі Мемлекеттік сатып алу Заңының 39 бабы,3 тармақ ,45 тармақшасы.

Алайда, заңның 1-тармағының 41-бап, Осы Заңның 39-бабының 3-тармағында көзделген негіздер бойынша мемлекеттік сатып алу туралы шартты тікелей жасасу арқылы бір көзден алу тәсілімен тауарларды,жұмыстарды,көрсетілетін қызметтерді мемлекеттік сатып алу мұндай тауарларды,жұмыстарды,көрсетілетін қызметтерді осы Заңның 13-бабы 1-тармағының 1),2),3),5) және 6) тармақшаларында көрсетілетін өзге де тәсілдермен сатып алу мүмкін болмаған айрықша жағдайларда жүзеге асырылады делінген.

Сондықтан ұйымдастырушы аталған сатып алуды Заңның 1-тармағының 41-бабына және 4-бапқа сәйкес бәсекелестік ортада жүргізуге міндетті.

«Жакупов Т.К.» ЖК –пен № 990540001575/220060/03 2022-12-30 және №990540001575/220061/03 2022-12-27 келісім шарттарды «Шартты тікелей жасасу арқылы бір көзден алу тәсілі» арқылы әкімшілік-өндірістік жайларды

жалдау бойынша кызметтерге жасалған. Келісім шарттардың сомалары 16063414 теңгені құрайды.

Негіздемесі Заңның 39-бап 3-тармақ 53-тармақшасы. Алайда, заңның 1-тармағының 41-бап, Осы Заңның 39-бабының 3-тармағында көзделген негіздер бойынша мемлекеттік сатып алу туралы шартты тікелей жасасу арқылы бір көзден алу тәсілімен тауарларды,жұмыстарды,көрсетілетін қызметтерді мемлекеттік сатып алу мұндай тауарларды,жұмыстарды,көрсетілетін қызметтерді осы Заңның 13-бабы 1-тармағының 1),2),3),5) және 6) тармақшаларында көрсетілетін өзге де тәсілдермен сатып алу мүмкін болмаған айрықша жағдайларда жүзеге асырылады делінген.

Сондықтан ұйымдастырушы аталған сатып алуды Заңның 1-тармағының 41-бабына және 4-бапқа сәйкес бәсекелестік ортада жүргізуге міндетті.

«Казыбек Күзет.» ЖШС –пен № 990540001575/220067/01 2022-12-26 келісім шартды «Шартты тікелей жасасу арқылы бір көзден алу тәсілі» арқылы күзет қызметтеріне жасалған. Келісім шарттардың сомалары 52560000 теңгені құрайды. Негіздемесі Заңның 39-бап 3-тармақ 53-тармақшасы.

Алайда, заңның 1-тармағының 41-бап, Осы Заңның 39-бабының 3-тармағында көзделген негіздер бойынша мемлекеттік сатып алу туралы шартты тікелей жасасу арқылы бір көзден алу тәсілімен тауарларды,жұмыстарды,көрсетілетін қызметтерді мемлекеттік сатып алу мұндай тауарларды,жұмыстарды,көрсетілетін қызметтерді осы Заңның 13-бабы 1-тармағының 1),2),3),5) және 6) тармақшаларында көрсетілетін өзге де тәсілдермен сатып алу мүмкін болмаған айрықша жағдайларда жүзеге асырылады делінген.

Сондықтан ұйымдастырушы аталған сатып алуды Заңның 1-тармағының 41-бабына және 4-бапқа сәйкес бәсекелестік ортада жүргізуге міндетті.

Жоғарыда көрсетілген «Шартты тікелей жасасу арқылы бір көзден алу тәсілі» арқылы сатып алу "Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі ішкі мемлекеттік аудит комитетінің Түркістан облысы бойынша Ішкі мемлекеттік аудит департаменті" РММ Камералдық бақылау нәтижелері бойынша анықталған бұзушылықтарды жою туралы хабарламасына сәйкес 2023 жылы қолданылмай барлық тауарларды,жұмыстарды,көрсетілетін қызметтер ашық конкурс тәсілімен немесе бәсекелестік ортаға беріліп, алынып отыр.

Кәсіпорын басшылығымен қызметкерлердің сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін жоюдың шаралары мыналар болып табылады:

- құқықтық актілерді немесе ішкі құжаттарды әзірлеу және қабылдау кезінде мұқият болу, оларға сыбайлас жемқорлық факторларын жоюға бағытталған өзгерістер мен толықтырулар енгізу;

- лауазымды тұлғалардың өкілеттіктерін одан әрі нақтылау;

- объектінің қызметіне қоғамдық бақылауды қамтамасыз етуді одан әрі күшейту;

- әкімшілік рәсімдерді оңтайландыру және автоматтандыру;

- рұқсат беру функцияларын іске асыру кезінде талдау объектісінің лауазымды адамдарының жеке және заңды тұлғалармен жеке байланысын болдырмау, штат санын оңтайландыру, артық басқару бөліктерін жою, әкімшілік шығындарды қысқарту мақсатында жұмыстарды одан әрі де жандандыру;

ҚР Сыбайласжемқорлыққа қарсы іс-қимыл агентігі төрағасының бірінші орынбасары сыбайлас жмқорлыққа қарсы қызмет генерал-майоры Д.Малаховтың17.07.2023 жылғы №3-3-2/7159-И шығыс хатына сәйкес басшы орынбасарлары мен бөлім басшыларының функцияналдық міндеттерін сәйкестендіру мақсатында кәсіпорын басшы орынбасарларына лауазымдық міндеттеріне ұйымдастырушылық-өкімдік функциялары енгізілді, бөлім басшыларының лауазымдық міндеттеріне әкімшілік-шаруашылық функциялары көрсетіліп, өзгеріс енгізілді.

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау бойынша жұмыс тобы төмендегі Ұсынымдарды ұсынады:

Мемлекеттік сатып алуды жоспарлау барысында:

1.Кезек күттірмейтін қызметтер мен жыл бойы қажетті кеңсе,жуу құралдары және шарушылық тауарлардың барлығын жыл басында алуды жоспарлау.

2. Мемлекеттік сатып алу веб-порталында мемлекеттік сатып алудың баға ұсынысы тәсілімен өткізген жағдайда:

-Хабарландыру 5 жұмыс күн порталда тұрады;

-Қорытынды шыққаннан кейін тапсырыс беруші келісім шартқа қол қойып ықтимал өнім берушіге жібереді;

-Ықтимал өнім беруші 3 жұмыс күні ішінде келісім шартқа қол қояды;

-Келісім шарттың орындалуын қамтамасыз ету үшін 3 пайыз төлеуге берілетін уақыт10 жұмыс күні;

-3 пайыз құймаса тағы 3 күн беріледі:

-Ықтимал өнім беруші 3 пайыз төлемесе екінші жеңімпаз ықтимал өнім берушіге жіберіледі;

Сонымен мемлекеттік сатып алудың барлық процедураларын өткізу үшін 21 жұмыс күні қажет. Ықтимал өнім беруші шарттың орындалуын қамтамасыз етпесе екінші ықтимал өнім берушіге жіберіледі, ол жақтада осынша уақыт алады. Сондықтан мемлекеттік сатып алу Ережелеріне өзгерту енгізе отырып, баға ұсынысын өткізу процедураларының уақытын азайту керек.

Бөлімше меңгерушісі Аймаханбетова Д.А.

Кадр бөлімінің басшысы Нурметова М.А.

Комплаенс офицері Адилбаев Д.Е.

Анықтамамен таныстым:

Басшы А.Салимбеков